

да намѣри тия необходими за напрѣдка фактори. За това съборътъ горещо прѣпоръчва съставянето на земледѣлчески и промишлени производителни дружества“.

Съборътъ е искалъ да прѣпоръча и дружествата за общо ползуване отъ скъпи усъвършенствуващи земледѣлчески машини. Кой не знае, колко трудъ и врѣме и пари спестяватъ жътваркитѣ и вършачкитѣ? А много малко частни селяни има у насъ, които да могатъ да си доставятъ сами тия машини. Споредъ свѣдѣнията на земледѣлческото ни отдѣление, въ България имало вече въ началото на 1894 г. 18,510 усъвършенствуващи плугове, 6848 вѣялки и сортировки, 1303 желѣзни грабли, 968 машини за ронкане кукурузъ, но само 123 жътварки, 50 косачки, 45 сѣялки, 19 сѣносъбирачки и 17 вършачки, отъ които само 6 парни. Купуването на послѣднитѣ е естествено мжно за дребнитѣ ни земледѣлци, а пъкъ едри почти нѣмаме. Сдружатъ ли се обаче за тѣхъ ще бжде лесно, както е било лесно и за тѣхнитѣ земледѣлци въ по-напрѣднали страни. Въ единъ отчетъ за подобни нѣмски дружества азъ чета слѣдущето:

„Цѣльта имъ е не само да се удовлетвори нуждата отъ „споразумѣние, прѣдставление и защита на земледѣлческитѣ „интереси, но и да се постигнатъ практически цѣли: заграждаването на рѣки, прѣсушването на блата, иригацията, купуването изъ цѣло на машини, сѣмена и торове, купуването „за цѣло дружество жътварки, вършачки и пр., основаването „на дружествени масларници, сиренарници, спирто-и пивоварници и други заводи, продаване направо на консуматоритѣ „земледѣлческитѣ произведения, учрѣждението на взаимни „кредити или застрахователни заведения противъ огъня, града „или смъртността на добитъка“.

Послѣднитѣ думи оправдаватъ моето рѣшение, да свържа въпроса на земледѣлческитѣ дружества съ ония на застраховката и лихварството. Твърдѣ вѣроятно е обаче тритѣ тия пункта да не изчерпватъ цѣлия въпросъ по благосъстоянието на нашата селска маса. Вие сте волни да разгледате и други нѣкои въпроси, ако благоразсждите. Защо, напримѣръ, да нѣмаме и земледѣлчески камари, както ще имаме търговски, земледѣлчески камари, които да прѣслѣдватъ интереситѣ на нашитѣ земледѣлци, на почти цѣлия народъ, защото и ония отъ насъ българитѣ, които не сж селяни, сж свързани съ